

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 6

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq x'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat k'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 496 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 30-iyunda ruxsat etildi.*

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessor
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Musayeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi
Djudi Smetana, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Krissi Lyuis, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Ali Kopak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya
Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Oliy ta'lim islohotlarida – muhandislik maktablarini institutsional rivojlantirish asoslari	16
Qo'ng'irotboy Avezimbetovich Sharipov, Abduqunduzova Nazokat Usmonqulovna	
Xufiyona iqtisodiyot mamlakatimiz rivojiga to'siq bo'lmoqda	20
Muxiddin Kalonov	
“Yashil” iqtisodiyotni moliyalashtirish amaliyotini takomillashtirish	24
Muhammadiyeva Maftuna	
Oliy ta'lim tizimidagi islohotlarda innovatsion yechimlarning zarurati	27
Abduqunduzova Nazokat Usmonqulovna	
Hududiy turizm rivojlanishining iqtisodiy samaradorligini oshirishda ish beruvchilar va yonlanuvchilar o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlarni aniq sotsiologik baholash.....	31
Dustmurodov Orifjon Ismatilloevich	
Перспективы развития средств размещения в экологическом туризме на охраняемых природных территориях Узбекистана.....	40
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
Bank kartalari orqali ko'rsatilayotgan xizmatlari bozorining rivojlanish borasidagi asosiy tendensiyalari va muammolari	49
Toyirov Yunus Alamovich	
Kichik biznes subyektlarida innovatsionraqabatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish orqali import o'rnini bosish strategiyasini shakllantirish istiqbollari.....	55
Rustamov Alisher Raxmataliyevich	
Nodavlat umumiy o'rta ta'lim maktabning faoliyati samaradorligini aniqlashda innovatsion usullardan foydalanish.....	62
Ustadjalilova Xurshida Aliyevna	
Tijorat banklarida bank risklarini boshqarishning strategik ahamiyati.....	67
Altibayev Xudayberdi Kuvandikovich	
Klaster iqtisodiy subyekt sifatida: mohiyati va tasnifi.....	71
Usmonov Sharofiddin Pazlitdinovich	
Tijorat banklari tomonidan yoshlar tadbirkorlik faoliyatini kreditlashning nazariy-uslubiy jihatlari.....	76
Asrorov Azizbek Isomiddin o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalari xalqaro tasnifi: nazariya va tendensiya.....	81
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
Iqtisodiyot transformatsiyasi sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlar moliyaviy resurslarini boshqarishda metodologik yondashuvlar va ilmiy qarashlar	86
Jiyanova Nargiza Esanboyevna	
Davlat-xususiy sheriklik munosabatlarini samarali tashkil etish mezonlari va omillari.....	93
Z. Abdikarimova, S. Madaminov	
Savdo korxonalarini boshqaruv samaradorligini oshirish imkoniyatlari.....	97
Q. J. Mirzayev, Sh. M. Islomov	
Sociological Assessment of Migration Processes	102
Gulmurodov Kamoliddin Abdukodir ugli	
Current issues of business management in the context of digitalization of the economy	112
Safarov Bakhtiyor Djurakulovich, Kadirova Zulhumor Namazovna, Dadabaev Kuchkor Abdullaevich	
Методические основы маркетинговых стратегий акционерных обществ.....	118
Эркинов Шахзод Баходир ўғли	

Insurance Mechanisms in Foreign Trade: Mitigating Risk and Facilitating Global Commerce	125
Abirkulova Sohijamol	
Improving the Conceptual Framework for Modernizing the Tax System (Using the Example of Uzbekistan)	130
Bakhrom Nomazov	
Ayollarning inson kapitalini rivojlantirishda kraudfanding platformasining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	136
Bozorova Saxobat Abdujapparovna	
Evaluating the Environmental Sustainability of Uzbek Firms in the Green Economy.....	142
Nurbek Xalimjonov Ulugbek ugli	
O'zbekiston iqtisodiyotini innovatsion rivojlanishida inson kapitalining roli	148
Eshmirzayev Faruddin Ilxomjonovich, Salimova Zaxro Sobirjon qizi	
Agroklastarlarda asosiy vositalarni modernizatsiyalash va ta'mirlash xarajatlarini tahlil qilish	155
G'afforov Ilhomjon Ilyosjonovich, Mirzayev Behzod Abdug'ofur o'g'li, Narzullayev Nodirbek Aziz o'g'li	
Improving the Practice of Increasing the Effectiveness of Managing Innovation Processes in Commercial Banks	160
Juraev K. T.	
Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanish	164
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish va yashirin iqtisodiyotni kamaytirishda soliqlarning roli va ahamiyati.....	169
Madraximov Baxtiyorjon Ortiqboy o'g'li, Rizayev Xabib Abduraufovich, Namazov Sa'dulla Namozovich	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotga o'tishning joriy holati tahlili.....	175
Rahmatullayeva Dilbar Olimovna	
Buxoro viloyatida savdo xizmatlari raqobatbardoshligini baholash uslubiyatini takomillashtirish..	181
Raxmatov Akmal Anvar o'g'li	
The Contribution of Transport in the Development of Tourism Industry (Case Study: Uzbekistan).....	187
Rofeeva Rukhshona Shavkatovna	
Yoshlarning sayohat manzillarini tanlashdagi omillar	192
Qurbanbayev Shuhrat Bakberganovich	
Improving the Effective use of Funds From Taxes and Fees in Kashkadarya Region	196
Shakhzod Zokhidov	
Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida sanoat korxonalarida iqtisodiy salohiyatni boshqarish	202
Kadirova Shaxnoza Ilhomovna	
Yangi O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida kadrlar tayyorlash masalalari.....	207
Usmonov Baxodir Suvonqulovich	
Temir yo'l transportida innovatsion faoliyatni rivojlantirish yo'llari	211
Nasimov Shavkat Vasiyevich	
O'zbekistonda banklararo raqobat.....	219
Zunnunova Xulkar Muxtorovna	
O'zbekistonning xalqaro moliya tizimiga integratsiyasini ta'minlashni takomillashtirish.....	225
Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna, Kuchkarov Sanjar Baxtiyarovich	
Respublikamizda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish istiqbollari	229
Abduxamid Abdumalikovich Bektemirov	
Iqtisodiy xavfsizlik tushunchasining mohiyati.....	233
Aripov Oybek Abdullayevich, Madiyorov Shavkatbek Muxtarovich	

Aksiyadorlik jamiyatlarida konsolidatsiyalashgan moliyaviy holat to'g'risida hisobot tuzishning bosqichlari.....	237
Eshonqulov Azamat Abdiraximovich	
Davlat moliyaviy nazoratining turlari va shakllari.....	241
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich	
Tog' turizmini rivojlantirish manfaatlari yo'lida investitsiya resurslarini to'plash mexanizmlarini ishlab chiqish samaralari	245
Xidirov Alimardon Dagarovich	
The Main Role of the Teacher While Managing the Classroom and Some Aspects of Teaching English	248
Nilufar Turdiyeva	
Davlat xususiy sherikchilik faoliyatining menejment funksiyalari tizimida muvofiqlashtirishning ahamiyati	252
Suleymanov Farrux Raximjon o'g'li	
Qishloq xo'jalik mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmlari va sohada amalga oshirilayotgan tarkibiy-miqdoriy o'zgarishlar dinamikasi	256
G. Sh. Qo'ldosheva, A. J. Toshboyev	
Логистика в Азии: опыт и перспективы оптимизации.....	260
Каюмова Паризода	
Temir yo'l transportida yo'lovchi tashish imkoniyatlarini oshirishning zamonaviy yondoshuvlari ..	266
G. I. Abdulxamidova	
Повышение эффективности использования местных налогов и сборов в Кашкадарье: международная перспектива	272
Shahzad Zokhidov	
Financial and Credit Support for Investment and Innovative Developing Activities of a Tourist Enterprise	275
Rozokov Mukhammadaziz Mansurovich	
Роль контроля качества по хранению и переработке зерна в обеспечении продовольственной безопасности Республики Узбекистан	282
Холбекова Дилобар Расулжон кизи	
O'zbekistonda mahalla boshqaruvi tizimi faoliyatini takomillashtirish masalalari.....	289
Gafurov Ubaydullo Vaxabovich	
Kichik biznes va tadbirkorlik sharoitida oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotishning xorijiy tajribasi	296
Dilnoza Meyliyeva	
Cross Cultural Preblems in International Business Negotiations	301
Xoldarova Fariza Tuxtabayevna	
Yengil sanoatning raqobatbatdosh hududiy-ishlab chiqarish klasterlarini rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribani qo'llash	304
Haydarova Shoxista	
Konchilik sanoati korxonalarining innovatsion jarayonlarni rivojlantirish xususiyatlari	310
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
Korxonalarda risk boshqaruvi mexanizmlarini joriy etish va inson resurslaridan foydalanish istiqbollarni takomillashtirish	315
Tashpulatova Muniraxon Mahmudovna	
Spin korxonalar – texnologiyalarni tijoratlashtirishda muhim tuzilma sifatida	320
O'rinov Dilshodjon Axmadjonovich	
Mintaqalarda makroiqtisodiy barqarorlikning ta'minlanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillarni takomillashtirish strategiyasi	324
Xolbekova Feruza Rasulovna	

Iqtisodiy o'sish va aholi daromadlari o'rtasidagi bog'liqlikning nazariy asoslari.....	329
Hasanova Nigora Hasan qizi	
Современное состояние маркетинга на рынке ценных бумаг Республики Узбекистан.....	334
Юлдашев Жамшид Аббарович	
Sog'liqni saqlash sohasida davlat-xususiy sheriklik asosidagi investitsion loyihalarni moliyalashtirish	340
S. A. Karabayev	
Axborot telekommunikatsiya tarmog'i korxonalarida korporativ boshqaruv samaradorligi	334
Temirov Anvarxon Abdulazizxonovich	
Qishloq xo'jalik mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmlari va sohada amalga oshirilayotgan tarkibiy-miqdoriy o'zgarishlar dinamikasi	347
G.SH.Qo'ldosheva¹, A.J.Toshboyev²	
Yengil sanoatning raqobatbatdosh hududiy-ishlab chiqarish klasterlarini rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribani qo'llash	351
Haydarova Shoxista	
Konchilik sanoati korxonalarining innovatsion jarayonlarni rivojlantirish xususiyatlari	357
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
Korxonalarda risk boshqaruvi mexanizmlarini joriy etish va inson resurslaridan foydalanish istiqbollarni takomillashtirish	362
Tashpulatova Muniraxon Mahmudovna	
Spin korxonalar - texnologiyalarni tijoratlashtirishda muhim tuzilma sifatida	367
O'rinov Dilshodjon Axmadjonovich	
Yoshlarning sayohat manzillarini tanlashdagi omillar	371
Qurbanbayev Shuhrat Bakberganovich	
Mahalla institutini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning institusional tahlili.....	375
Bahriddinov Viqorjon Akbar o'g'li	
O'zbekistonda investitsion faoliyat, uni moliyalashtirishning zamonaviy ko'lamlari.....	380
va o'ziga xos xususiyatlari	
Kuvatova Oliya Sheraliyevna, Husenov Muhriddin Bahriddinovich	
Xalqaro moliya institutlari faoliyatining davlatlar rivojlanishiga ta'siri (Yevropa Taraqqiyot va Tiklanish banki misolida).....	384
Muxtorov Jahongir Muxtor o'g'li	
Davlat sektorida buxgalteriya hisobining xalqaro standartlariga muvofiq daromadlar hisobini tashkil etish	390
Meliboyev Akmal G'aybullayevich	
Qurilish materiallari ishlab chiqarish quvvatlari va asosiy ishlab chiqarish fondlarining tuzilishi hamda hajmi	394
Muxtasar Karimova Isroiljon qizi	
Ayollar tadbirkorligi nazariyasining takomillashuvi xususida.....	398
Sharofiddinova Gulnoza Iloxomjonovna	
O'zbekistonda soliq ma'murchiligida joriy etilgan soliqlarni undirish mexanizmini takomillashtirish masalalari	403
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
Soliq majburiyatlari ijrosini takomillashtirish yo'llari	408
Mirzaaliyeva Gulchehra Abduvali qizi	
Сравнительное исследование финансовой отчетности, подготовленной в соответствии с мсфо и нсбу.....	413
Эргашева Шахло Тургуновна	

Innovatsion bank mahsulotlarini tashkil etishda xorijiy mamlakatlar tajribasi va raqamli transformatsiyaning ro'li.....	420
Rustamov Maqsud Suvonqulovich, Egamberganov Mirzabek Odilbek o'g'li	
Mintaqa mehnat bozori ishchi kuchiga talab va taklifni boshqarish vositasi sifatida	428
Umarov Oqil Omiljonovich, Abdullayev Umidjon G'afurovich	
Development of a Methodology for Assessing the Brand Equity of Higher Education Institutions	435
Zufarova Nozima Gulamiddinovna	
O'zbekiston qimmatli qog'ozlar bozorida tijorat banklarining o'rni	442
Avezov Ibrohim Ilhomovich	
Optimizing Digital Pedagogy through Database Applications and Data Mining for a Sustainable Digital Economy	448
Dilfuza Kuzikulova	
Xizmat ko'rsatish korxonalarini faoliyati samaradorligini baholash usullarini takomillashtirish	454
Muradullayeva Nafisa Dilmurad qizi	
Talaba va o'quvchilarning kamolotida ma'naviy - ma'rifiy tadbirlarning ahamiyati	458
Quldoshev Asliddin Tursunovich	
To'qimachilik korxonalarining innovatsion faoliyatini baholash uslubiyotini takomillashtirish	461
Ikramov Maqsad Muratovich	
Davlat-xususiy sherikchilik asosidagi loyihalarni moliyalashtirish	467
Toyirov Yunus Alamovich	
Mamlakatimizda pillachilik biznesini rivojlantirish orqali mahsulot ishlab chiqarish va uni qayta ishlash holatining tahlili	474
Turgunov Odilbek Maripovich	
Analysis of the investments in clean energy projects in the developing countries.....	478
Fayziyev Samandar Sobir ogli	
Chakana savdo korxonalarida innovatsion marketing strategiyalaridan foydalanish samaradorligini oshirish yo'llari	483
Kodirova Zulxumor Namazovna, Safarov Baxtiyor Djurakulovich	
O'zbekistonda raqamli bank xizmatlarining qo'llanilishida xorij tajribasining o'rni	489
Yo'ldosheva Iroda Ibodulla qizi	
O'z o'zini band qilishning ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligini o'lchashning asosiy yondashuvlari	493
Tursunxo'jayeva Gulnoza Jamoliddin qizi	

O'Z O'ZINI BAND QILISHNING IJTIMOIY-IQTISODIY SAMARADORLIGINI O'LCHASHNING ASOSIY YONDASHUVLARI

Tursunxo'jayeva Gulnoza Jamoliddin qizi

Tashkent International university davlat moliyasi va
xalqaro moliya mutaxassisligi magistranti

Annotatsiya: Maqolada aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlarini qo'llab-quvvatlashga, sog'liqni saqlash, ta'lim va madaniyat sohalarini rivojlantirishga qaratilgan ijtimoiy ahamiyatga molik dasturlarning ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligini o'lchashning asosiy yondashuvlari ko'rib chiqilgan.

Maqolada ijtimoiy dasturlar samaradorligini baholash tizimlari va jarayonlarini ishlab chiqish, xalqaro va mahalliy amaliyotni moslashtirish, moliyalashtirish va ijtimoiy farovonlikka qo'shilgan hissalar o'rtasidagi bog'liqlikni kuzatish va namoyish etish bo'yicha o'z tajribasini shakllantirish zarurligi yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlik, ijtimoiy dasturlar, moliyalashtirish, asosiy yondashuvlar.

Аннотация: В статье рассматриваются основные подходы к измерению социально-экономической эффективности социально-значимых программ, направленных на поддержку социально уязвимых групп населения и развитие сфер здравоохранения, образования и культуры. Оценивается возможность стоимостной оценки влияния таких программ на общество, несмотря на трудности, связанные с измерением разнообразных (чаще всего натуральных) изменений и эффектов.

Статья подчеркивает важность развития систем и процессов для оценки эффективности социальных программ, адаптации международных и отечественных практик, а также необходимости генерации собственного опыта отслеживания и демонстрации связей между финансированием и вкладом в общественное благополучие.

Ключевые слова: торговые услуги, товарооборот, качество, сфера услуг, специальные льготы.

Abstract: The article discusses the main approaches to measuring the socio-economic effectiveness of socially significant programs aimed at supporting socially vulnerable groups of the population and developing the spheres of healthcare, education and culture. The possibility of valuing the impact of such programs on society is assessed, despite the difficulties associated with measuring various (most often natural) changes and effects.

The article highlights the importance of developing systems and processes for assessing the effectiveness of social programs, adapting international and domestic practices, and the need to generate one's own experience in tracking and demonstrating the links between funding and contributions to social well-being.

Key words: socio-economic performance, social programs, financing, mainstream approaches.

KIRISH

Bugungi kunda respublikada iqtisodiyotni isloh qilish va diversifikatsiyalash, faol investitsiya siyosati yuritish hisobiga yetakchi tarmoqlarni modernizatsiyalash va texnologik jihatdan qayta jihozlash, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni jadal rivojlantirishni rag'batlantirish asosida har yili minglab yangi ish o'rinlari yaratilmog'ida, bu o'z navbatida o'ta dolzarb muammo hisoblangan aholi, avvalambor yoshlar bandligini ta'minlash imkonini bermog'ida.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi "O'zbekiston – 2030 strategiyasi to'g'risida"gi PF-158-sonli Farmonida birinchi ustuvor yo'nalish sifatida har bir insonga o'z salohiyatini ro'yobga

chiqarishi uchun munosib sharoitlarni yaratish belgilab berilgan. Ushbu yo'nalishning uchinchi qismida ijtimoiy xizmatlar ko'rsatish va kambag'allikni qisqartirish bo'yicha islohotlar va ushbu islohotlarga olib boruvchi maqsadlar ko'rsatib o'tilgan. Aynan shu yo'nalishda nogironligi bo'lgan shaxslarni munosib ish bilan ta'minlash orqali ular bandligini 2 barobarga oshirish, mehnatga layoqatli aholini, shu jumladan yoshlar va nogironligi bo'lgan shaxslarni barqaror va samarali bandligini ta'minlash orqali ishsizlik darajasini 7 foizgacha tushirish, 400 ming nafar yoshlarning bandligini ta'minlash va muammolarini hal etishga erishish, oilaviy tadbirkorlik asosida bandlikni ta'minlashda oddiy "qo'l mehnati"dan — sanoatlashgan ishlab chiqarish bosqichiga o'tish, uskuna sotib olish uchun imtiyozli kredit miqdorini 100 million so'mgacha oshirish 23, 28, 32, va 56-maqsadlar sifatida aniq ko'rsatib o'tilgan [1].

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022—2026-yillarga mo'ljalangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmonining 29-maqsadida 2026-yilga borib tadbirkorlik subyektlariga soliq yuklamasini yalpi ichki mahsulotning 27,5 foizidan 25 foizi darajasiga kamaytirish, 129-maqsadida sharoiti "og'ir" bo'lgan hududlarda 2025-yil 1-yanvargacha yangi tashkil etiladigan tadbirkorlik subyektlariga aylanmadan olinadigan soliq stavkasi 1 foiz stavkada hamda yuridik shaxslardan olinadigan yer solig'i, yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqlari hisoblangan summadan 1 foiz stavkada to'lash tizimini joriy etish va 172-maqsadida esa xizmatlar sohasining jozibadorligini oshirish maqsadida sohadagi tadbirkorlik subyektlariga qo'shimcha imtiyozlar taqdim etilishini ta'minlash [2] kabi islohotlarni amalga oshirilishi belgilangan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

"Samaradorlik" tushunchasi iqtisodiyotdagi markaziy tushunchalardan hisoblanib, Richard Musgrave ushbu atamaga keng ma'noda, "samaradorlik o'z mohiyatiga ko'ra obyektiv bo'lib, u cheklangan resurslar bilan belgilanadi. Iste'molchi o'z xohish-istaklarini, mavjud resurslarni va resurslarni tovarlarga aylantirish texnologiyalarini bilib, ishlab chiqarishni o'z ehtiyojlarini maksimal darajada qondiradigan tarzda tashkil qilishi ya'ni samarali harakat qilishi mumkin. Biroq, amalda iqtisodiy jarayonlar shaxsning emas, balki ko'pchilikning (iste'molchilar, fuqarolar, korxonalar) manfaatlariga ta'sir qiladi va imtiyozlarni taqsimlash tizimi faoliyat yuritadi", [3] deb ta'kidlagan. I.N.Bartsis "Har qanday faoliyatning samaradorligi kerakli natijalarga erishish jarayoni va eng muhimi, eng kam xarajat bilan kerakli yoki berilgan natijaga erishish bilan bog'liq, [4] deb ta'rif bergan. I.A.Maybu-rovning talqin etishicha, "Samaradorlikni aniqlashda oddiy yondashuvdan foydalanish mumkin: tegishli ta'sir turi uchun tahlil qilingan ko'rsatkichning umumiy o'sishi ushbu o'sishni tashkil etuvchi imtiyozlar soniga bo'linishi kerak" [5]. I.V. Gorskiy "Soliq ko'p vektorli vosita bo'lib, ularning ta'siri aql bovar qilmaydigan murakkablikdagi vazifadir. Foydalanish natijasini ajratib ko'rsatish va bu aniq natijani ushbu imtiyoz tufayli olingan deb aytilish har doim ham mumkin emas. Bu shuni anglatadiki, ahamiyatsiz bo'lmagan yondashuvlar talab qilinadi", [6] deb ta'rif bergan. I.V.Ganusenko "Mahalliy fanda soliq siyosati konsepsiyasini shakllantirish muammosi davlat iqtisodiyotini rivojlantirishni rag'batlantirishning eng samarali vositalarini izlash bilan bog'liq" [7] deb izohlagan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ilmiy maqolani tayyorlash jarayonida ma'lumotlarni jadvallar asosida tahlil qilish, ma'lumotlarni guruhlash, abstrakt-mantiqiy fikrlash hamda ekspert baholash usullaridan unumli foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ijtimoiy himoyaga muhtoj guruhlarga xizmat ko'rsatadigan yoki sog'liqni saqlash, ta'lim, madaniyat kabi sohalarda loyihalarni qo'llab-quvvatlaydigan dasturlar ko'pincha muayyan tashkilotlarga yoki alohida shaxslarga to'g'ridan-to'g'ri (homiylar) yordam sifatida qabul qilinadi, lekin umumiy manfaat uchun amalga oshiriladigan faoliyat sifatida baholanmaydi. Shu bilan birga, ushbu tashabbuslarni amalga oshirishga qaratilgan moliyaviy sarmoyalar foydalanuvchilar va butun jamiyat uchun resurs xarajatlaridan ancha yuqori bo'lgan foyda keltirishi mumkinligini bunday dasturlar jamiyatga ko'rsatadigan ta'sirining qiymatli bahosi sifatida ko'rsatiladi. Bunday holatni o'lchash va qayd etish oson emas, chunki dasturlar ta'sirini o'lchash va bu ta'sirlarning yuzaga kelishiga sabab bo'lgan xarajatlarni baholash uchun turli ko'rsatkichlardan foydalaniladi. Haqiqatan ham, bir tomondan, biz umumiy (pul) ifodasiga ega bo'lgan investitsiyalar bilan ish olib borsak, boshqa tomondan, dasturlarni amalga oshirish natijasida yuzaga keladigan turli (ko'pincha tabiiy) o'zgarishlarni ko'rib chiqamiz (masalan, o'z-o'zini band etish darajasi, ajrimlar sonini kamayishi, muammoli oilalardan chiqqan bolalar, inqirozli oilalardan chiqqan bolalar, ishga joylashgan ota-onalar va boshqalar).

Biroq, barcha qiyinchiliklarga qaramay, jamiyatga ijtimoiy ahamiyatli dasturlarning samaradorligini va ta'sir darajasini baholash imkonini beradigan tizim va jarayonlarni yaratish mumkin bo'lgan vazifa hisoblanadi. Bu, birinchi navbatda, hayot sifatini va foydalanuvchilarning mustaqillik darajasini oshirishga, ularning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishga, shuningdek, ularning ijtimoiy holatini o'zgartirishga qaratilgan ijtimoiy investitsiyalar dasturlariga tegishli bo'ladi. Bunday dasturlarning mohiyati, yordamga muhtojlarga moddiy boyliklarni oddiygina tarqatish yoki taqsimlashda emas, balki insonlarning ijtimoiy holatini o'zgartiradigan va ularning inson kapitali qiymatini oshiradigan xizmatlarni ko'rsatishda ekanligi bilan farqlanadi. Turli sabablarga ko'ra, uzoq muddatli barqaror ijtimoiy natijalar (yoki bunday dasturlarni amalga oshirishdan jamiyat uchun foyda keltiradigan ta'sirlar) hozircha qiymatli o'lchovga solinishi juda murakkab jarayon hisoblanadi.

Shuni ta'kidlash joizki, AQShning yirik xayriya jamg'armalarining atigi choragi (26%) [8] dasturiy faoliyatni baholash uchun "xarajat-foйда" tahlilidan (CBA – cost-benefit analysis) foydalanadi. Ushbu holat quyidagi sabablar bilan izohlanadi: qiymat tahlilini o'tkazuvchi tashkilotlarning maqsadlari o'rtasidagi farqlar; dasturlar bilan bog'liq ijtimoiy foydalar va xarajatlarning to'liq spektrini (aniq va noaniq) qamrab oladigan moslashuvchan vositalarning yo'qligi; samarali dasturlarni amalga oshirish natijasida yuzaga keladigan ko'plab jamiyat uchun muhim bo'lgan foydalarning pul ifodasiga ega emasligi; baholash metodologiyalarining yetarlicha rivojlanmaganligi va standartlashtirilgan yondashuvlarning yo'qligi shular jumlasidandir.

Bugungi kunga qadar yetakchi ekspertlar dasturlar qiymatini baholash natijalarini ijtimoiy investitsiyalar bo'yicha qaror qabul qilish jarayonida amaliy qo'llash borasida kelishuvga erishmagan. Masalan, ba'zi mutaxassislar fikriga ko'ra, ushbu ma'lumotlarni, avvalo, turli dastur yo'nalishlari o'rtasida mablag'larni taqsimlashda hisobga olish kerak. Boshqa bir nuqtai nazarga ko'ra, qiymat baholash natijalarini asosan bir dastur yo'nalishi doirasida resurslarni taqsimlashda hisobga olish maqsadga muvofiqdir (masalan, sog'liqni saqlash sohasidagi, iqlim o'zgarishi bilan kurashish sohasidagi).

"Xarajat-foйда" tahlilidan tashqari, ijtimoiy o'zgarishlarda ishtirok etuvchi yetuk tashkilotlar ijtimoiy ahamiyatli dasturlarning samaradorligini baholashda boshqa yondashuvlardan ham foydalanadilar [9], masalan, "xarajat-samaradorlik" tahlili (CEA — *cost-effectiveness analysis*), "xarajat-foйда" tahlili (CUA — *cost-utility analysis*) va boshqa shu kabi metodikalar. "Xarajat-samaradorlik" tahlili "xarajat-foйда" tahlili bilan bir qatorda qiymatni o'lchashning klassik yondashuvi hisoblanadi. Bu turdagi tahlil dasturlarning samaradorligini baholashda xarajatlar va natijalar o'rtasidagi nisbatni — dasturlar samaradorligini o'lchaydigan tabiiy birliklarda — hisobga olishni taklif qiladi. Masalan, CEA usuli sog'liqni saqlash sohasida keng qo'llaniladi, bu yerda aralashuv/tibbiy davolanish xarajatlari inson umrining davomiyligiga va hayot sifati ko'rsatkichlariga ta'siri bilan solishtiriladi. Natijalarni xarajatlar bilan taqqoslash, dasturlarni bir predmet sohasida olish mumkin bo'lgan tabiiy natijalarga qarab, samaradorligiga ko'ra baholash imkonini beradi. Bunday yondashuv tufayli, turli predmet sohalaridagi dasturlar yutuqlarini yagona pul ifodasiga (monetizatsiya qilish) keltirishga urinayotganda paydo bo'ladigan noaniqlik muammosini chetlab o'tish mumkin.

Taklif etilayotgan yondashuv tashkilotlarni jamoa muvofiqlariga va ularning oila a'zolariga foyda ko'rsatadigan ijtimoiy muhim dasturlarning komponentlarini baholashga qaratilgan. Bu, o'zgartirilgan holat (yoki manzili) bo'yicha foydalanuvchilar va ularning oila a'zolarining va umumiy jamiyatning oladigan foydasiga e'tibor qaratadi, jamiyat tomonidan ta'minlangan ijtimoiy qo'llab-quvvatlash xarajatlari ehtiyotidagi iqtisodiy foyda bilan bog'liqlikni o'z ichiga oladi.

Samaradorlikni baholashning klassik usullaridan biriga, ya'ni xarajat-foйда tahliliga asoslanib, tavsiyalar, bir tomondan, bunday tahlilga mos keladigan ijtimoiy foyda/foйда uchun pul qiymatini izlashdan boshlashni taklif qilsa yana bir tomondan, tegishli xarajatlar va xarajatlar; so'ngra natijalarni o'zaro bog'lab, foyda-xarajat nisbatini aniqlashga xizmat qiladi. Ijtimoiy natijalar va ta'sirlar nisbati (pul ko'rinishida) va sarflangan resurslar narxini ko'rsatish maqsadida tavsiyalar dasturlarning ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligi kabi tushunchadan foydalanishni taklif qiladi.

Shunday qilib, ijtimoiy ahamiyatga ega bo'lgan dasturlarning ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligi deganda pul shaklida o'lchanadigan ijtimoiy natijalar va ta'sirlar hamda ushbu tashabbuslarni amalga oshirish xarajatlarining nisbati tushuniladi.

Soliq tizimining asosiy vazifasi bu fiskal funksiyasi hisoblanadi. Boshqa funksiyalar esa jamiyatning daromadlar bo'yicha farqlarini kamaytirish, talab va taklif mexanizmi orqali ishlab chiqarish tuzilishi va hajmiga ta'sir ko'rsatish, ilmiy-texnikaviy taraqqiyotni rag'batlantirish hamda tashqi iqtisodiy faoliyatni tartibga solishdan iborat [10].

Quyida keltirilgan 1-jadval orqali xalqaro tajribada keng qo'llaniladigan soliq tizimini baholash va tashkil etishda foydalaniladigan mezonlar va ularning izohlarini ko'rib chiqamiz.

1-jadval. Soliq tizimini baholash mezonlari

T/r	Mezonlar	Izoh
1	Oddiylik	Soliq tizimi sodda va tushunarli bo'lishi kerak. Oddiylik oddiy va tushunarli tartiblarga asoslanadigan boshqaruv imkoniyatlarini anglatadi.
2	Ochiqlik va oshkorlik	Ochiqlik va oshkorlik soliqning turlari, miqdorlari va to'lash muddatlariga oid barcha ma'lumotlarning umumiy foydalanishda bo'lishini, fuqarolarning undiriladigan soliqlar hajmi va ulardan foydalanish yo'nalishlari to'g'risidagi ma'lumotlardan ham foydalanish imkoniyati mavjudligini anglatadi.
3	Moslashuvchanlik prinsipi	Soliq tizimini moslashtirish imkoniyati va soliq stavkalari, soliq solinadigan bazaning o'zgarishi, shuningdek, soliq to'lovchilar va soliq organlari o'rtasidagi yuzaga kelishi mumkin bo'lgan nizolarni hal qilish tartib-qoidalarining mavjudligi.
4	Iqtisodiy betaraflik	Soliqning davlat sektoridan tashqarida joylashgan iqtisodiyot tarmog'iga ta'sirini hisobga oladigan iqtisodiy neytrallik omili, ya'ni soliqlarning xususiy tovarlarni ishlab chiqarish va yetkazib berishda resurslarni birlashtirishga ta'siri masalasini o'z ichiga oladi. Ushbu prinsipga ko'ra soliqlar buzuladigan va buzilmaydiganlarga bo'linadi. Buzilgan soliq bu uni joriy etishda xo'jalik yurituvchi subyekt resurslarni taqsimlash to'g'risida soliq joriy etilishidan oldingidan boshqacha qaror qabul qiladi. Buzilmaydigan soliq iqtisodiyotga bunday ta'sir ko'rsatmaydi.
5	Majburiyatlar tengligi	Majburiyatlar tengligi deganda, soliqlarni ajratish fuqarolarning moliyaviy farovonligi asosida amalga oshirilishi mumkin emasligi nazarda tutiladi. Soliq solinishi kerak bo'lgan obyekt, birinchidan, ishlab chiqarish va ikkinchidan, iste'mol. Bu ikki tamoyilga asoslanadi: olinadigan foyda tamoyili, ya'ni davlat harakatlarining turli xil soliq to'lovchilar uchun foydaliligidagi farqlarni ko'rsatadi; to'lov qobiliyati tamoyili, ya'ni fuqarolarning soliq to'lash imkoniyatining haqiqatda mavjud bo'lishi nazarda tutiladi.
6	Qulaylik prinsipi	Har bir soliq to'lovchi to'lashi kerak bo'lgan soliq to'lovlari to'g'risida xabardor qilinadi.
7	Adolat prinsipi	Mazkur prinsip soliqqa tortishning universalligini bildiradi. Har bir soliq to'lovchi davlat byudjetini to'ldirishda ishtirok etishga majburdir.

Manba: Adabiyotlar sharhi asosida muallif tomonidan ishlab chiqilgan.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa sifatida shuni ta'kidlash joizki, o'z-o'zini band qilishning ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligini baholashdagi yondashuvlar tahlil qilinib, CEA (cost-effectiveness analysis), "xarajat-foйда" tahlili, CUA (cost-utility analysis) kabi usullardan foydalanish taklif etiladi. Shuningdek, fiskal siyosatni amalga oshirishda soliq tizimini oddiylik, ochiqlik va oshkorlik, iqtisodiy betaraflik, majburiyatlar tengligi kabi mezonlar asosida baholash hamda ushbu tizim moslashuvchanlik, qulaylik hamda adolat prinsiplariga asoslangan bo'lishi maqsadga muvofiq bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmoni. –T.: «O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami», 2022 yil, 28 yanvar – <https://lex.uz/uz/docs/-5841063>
2. Масгрейв Ричард А. Государственные финансы: теория и практика. М.: Бизнес Атлас, 2009. С.244.
3. Барциц И.Н. Социальная эффективность государственного управления: модели, критерии, российский опыт внедрения//Проблемы управления. 2011. № 1(38). С.92
4. Майбуrows И.А. Оценка налоговых расходов и эффективности налоговых льгот//Общество и экономика. 2013. № 4. С. 87
5. Горский И.В. О налоговом регулировании, налоговых льготах и функциях. // Экономика. Налоги. Право. 2014. № 3. С. 22
6. Ганусенка, Е.В. Налоговая политика в механизме взаимодействия государства, права и экономики / Е.В. Ганусенка // Сибирский юридический вестник. – 2017 – №1. – С. 15-22
7. Э. Буто (E. Buteau), Ф. Бьюкенен (P. Buchanan). Состояние дел в сфере оценки эффективности фондов. Опрос руководителей фондов. (The State of Foundation Performance Assessment. A Survey of Foundation CEOs). 2011.
8. Е.И. Андреева, И.Д. Горшкова, А.С. Ковалевская. Рекомендации по оценке социально-экономической эффективности социальных программ. Определения, подходы, практический опыт /— М.: Издательство «Проспект», 2014. — 72 с.
9. Алексейчева Е.Ю. Налоги и налогообложение. Учение для бакалавров / – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2017. – 300 с.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Jtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

